

ČITATELJI! Prosimó, pogledjte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 206. — Štev 206.

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 25, 1943. — PONEDELJEK, 25. OKTOBRA, 1943

VOLUME LI. — LETNIK LI

RUSI ZDAJ SKUŠAJO ZAJETI NEMCE

NACLI SE UMIKAJO PRED SOVJETSKIMI ČETAMI, KI PRODIRAJO PROTI KRIVOJ ROGU

London, 25. okt. — Sovjetske čete so danes priredile napade na nemške postojanke, katere so oddaljene komaj šest milj od industrijalnega središča Krivoj roga. Sovjetske čete prodirajo proti Krivoj rogu iz pred par dnevi zavzetega Melitopola. Dozdaj so napredovale pet milj južno od Melitopola proti Krimu.

Nemški buletin je nekam pozno naznanil padec Melitopola rekoč, da so se nemške čete umaknile iz mesta samega v predmestje. Mesto je bilo zavzeto docela v soboto, kakor je poročal sovjetski list "Izvestija", ki piše, da niso v Melitopolu živ en sam Nemec. . . mrtvih pa se lahko šteje na tisoče in tisoče.

Na Krimu postajajo Nemci vzemirjemi, pravijo ruska poročila, ki dodajajo, da imajo nemški poveljniki že v načrtu hitro zapustitev polotoka v slučaju, da taka potreba nastane. Verjetno pa je, da bodo nemški poveljniki tudi takaj pripravljene žrtvovati veliko število svojega moštva predno se bodo končno umaknili.

Ob zgorjenem toku Dnjepra v predelju Rečice in zapadno od Gomela, so naciji vprizorili srdite protinapade, toda so pri tem izgubili 1500 mož in veliko množino materijala in orožja.

Neuradna poročila pravijo, da se sovjetske čete pripravljajo za pogon proti Znamenki, s čemer bi nacijem zapri zadnji izhod iz pasti v predelu ovinka reke Dnjeper.

Sovjetska zadnja poročila navajajo, da je bilo v bojih večrajšjega dne pobitih na ruski fronti več tisoč Nemcev in umrlih 66 tankov ter večje število topov in strojne. Zajeli so Rusi precej municije, živil, strojnice in nekaj topov.

VELIKE MATIČNE LADJE ZA AEROPLANE

Mornariški tajnik Frank Knox je v soboto naznanil, da bodo zgradili tri velike matične ladje za aeroplane po 45.000 ton, ki bodo največje na svetu in bodo nosile novovrstne dvomotorne bombnike, ki bodo večji kot pa so bili B-25, ki so odleteli z ladje Hornet in so bombardirali Tokio.

Ena ladja bo zgrajena v ladjedelnici v Brooklynu, drugi dve pa pri Newport News Ship building and Drydock Co.

Predsednik ima hrip

Kot je naznanil predsednikov osebni zdravnik admiral Ross T. McIntire, ima predsednik Roosevelt lahko hripo z majhnim precdladom v glavi.

Že v soboto je tajnik Stephen T. Early časnikarjem naznanil, da je predsednik prehlajen, da čuti bolečine v glavi in po telesu ter da je vsled tega preklical nekatere obiske.

Danes zjutraj je admiral McIntire sporočil, da ima predsednik nekoliko vročine in da ima hripo. McIntire je odredil, da predsednik ostane v svojih sobah in odpove vse obiske.

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

MIHAJLOVIČEVI ČETNIKI SE BORE PROTI PARTIZANOM Z NEMCI

London, 24. okt. — Poročilo radija Svobodna Jugoslavija navaja, da so tekom operacij blizu albanske meje napadli partizanske čete oddelki nezaiskih in Mihajlovičevih čet in sicer pri Matiševu in Kolašinu.

Jugoslovani in zadeva Roatta

London, (13. okt.) — ONA. — Skupina jugoslovanskih političnih predstavnikov je danes tukaj sicer pozdravila italijansko udeležbo v vojni proti Nemčiji, pozvala pa je obenem kar najbolj nujno zedinjene narode, naj odklonijo sodelovanje takih ljudi kot so na primer general Ambrosio in general Roatta.

Trije bivši jugoslovanski ministri, med katerimi je tudi predstavnik Zveze Jugoslovanskih pomorščakov, so izjavili v posebni proklamaciji:

"Tudi ako upoštevamo argumente, ki govore za vojaško stran zadeve in politične taktike, je vendar nekje skrajna meja, katero postavljajo standardi morale, preko katere so ne sme iti. Vojni zločinci in fašistični zatiralci kot Ambrosio in Roatta nikakor ne bi smeli biti sprejeti kot člani so-bojevniske vlade, kajti to mora neobhodno zavrti med žrtvami njihovega teroriza kar najslabši vtis."

Pozvali so Veliko Britanijo Rusijo in Zedinjene države, naj ne dovoljujejo tolike žali tve stvarí osvoboditve. Pozdravili so italijansko bo-

jevnike in vojske, ki se udeležujejo borbe Srbov, Hrvatov in Slovencev proti Nemcem. Ta skupina Jugoslovancev je izrazila prepričanje, da je mogoče sporazumeti se za povojno ko-recturo ozemlja, ter tako osigurati trajen mir med Italijo in Jugoslavijo.

Med onimi, ki so deklaracijo podpisali se nahajajo tudi Juraj Krnjević, Juraj Šutej in Boris Furlan.

Cordell Hull prehlajen

Državni tajnik, Cordell Hull, ki je star 73 let, se je nekoliko prehladil, pa vendar se je vdeležil pete seje konference trelh vnanjih ministrov. Kot je bilo poročano, poteka konferenca v ozračje popolne odkritostnosti.

Partizani priborili 4 kraje v Sloveniji

London, 23. okt. — Poročilo podano iz gl. stana Jugoslovanske osvobodilne armade navaja, da so partizanski oddredi zavzeli štiri važne kraje v Sloveniji in sicer Koprivo, Gradišče, Višnji vrh in Novi grad. Vsi ti kraji, poudarja poročilo, so važni iz razloga, ker se iz njih more kontrolirati zvezne črte težko dostopnega gorskega terena.

Poleg teh štirih točk v južno-zapadni Sloveniji, so partizanske armade zabeležile še druge uspehe po raznih predelih jugoslovanske fronte. Pod poveljstvom generala Dapčevića, Titovega pribočnika, kateri se bori v Črni gori, so se završili težki spopadi med motoriziranimi nemškimi oddelki ob albansko-črnogorski meji, v bližini gore Čavor.

Partizani potopili nemško ladjo

Partizanom se je posrečilo potopiti še eno nemško ladjo nedaleč od dalmatinskega obrežja. Hrvatski oddelki partizanskih gerilec so tudi uspešno napadli nemške pozicije v predelih med Savo in Donavo v vzhodnem delu Hrvaške.

Nemške motorizirane oddelce so bile pod stalnimi napadi v Liki in sicer blizu kraja Jerzena in Dolnjega Lapaca.

ŠE NEKAJ O ZADEVI ROATTA IN AMBROSIA

Londonsko poročilo se glasi, da se je tankaj pred nekaj dnevi sestalo sto jugoslovanskih delegatov, kateri so predstavljali tri različne jugoslovanske skupine, ter so obtožili jugoslovansko vlado kralja Petra II, katerega se sedaj nahaja v Kairu, da ne predstavlja jugoslovanskega ljudstva.

Delebatje, predstavljajoči Zvezo novinarjev, Zvezo pomorščakov in kulturno organizacijo Kolo, so izjavili, da Petrova vlada ni uradno protestirala proti priznanju bivših Mussolinijevih pristašev in sodelavcev v sedanjí Badogliovi vladi, kateri vključuje dva generala, ki sta bila poveljnika zasednih armad v Jugoslaviji omdno v Sloveniji, kjer so njihovi vojski počenjali nad nedolžnim prebivalstvom zločine in grozodejstva.

Petrovi vladi je zbrana delegacija tudi očitala, da ni informirala zavezniške javnosti o vojnih uspehih partizanov.

Nemci in Bolgari gredo v zapadno Srbijo

Overseas News Agency poroča iz Kairo (Egipt), da iz jugoslovanskih uradnih vladnih krogov prihaja danes (18. okt.) obvestilo, da so se začela pomikati močna ojačenja mešanih nemških in bolgarskih vojaških oddelkov v smeri proti centralni Srbiji. Namenjeni so pred vsem v okraj Župa, kjer name-ravajo zatreti upor jugoslovanskih patriotov.

Te vojaške sile osišča so ba-je jako velike in nastopajo z največjo brezobzirnostjo. Vse kraje na ozemlju, skozi katero prehajajo divjaško opustošijo, dočim civilno prebivalstvo nasilno odvajajo v izgnanstvo. Na hrvaškem ozemlju pa si prizadevajo ob istem času ob-

lasti marionetne hrvaške države, da na drug način presleparijo patriotske narodne sile. Ponuajajo popolno amnestijo vsem onim patriotom, ki bodo pristali na to, da se predajo obcnem s svojimi puškami, ali drugim orožjem, kakor ponavadi, je ta Pavelićeva ponudba seveda spremljana z najhujšimi grožnjami napram vsem onim, ki bodo s svojim ravnanjem ogrožali varnost hrvaške države.

John L. Lewis bolan

Alexandria, Va. — John L. Lewis, predsednik premogarske unije, je resno zbolel za influenco, ki je mejila na pljučnico. Njegovo stanje pa se je zadnje dni nekoliko zboljšalo in je pričakovati, da bo kmalu okreval.

PARTIZANSKI KAPITAN POVEDAL O ZMAGI NA JADRANU

Na krovu patrolnega rušilca na Jadranu, 18. okt. — Poročevalec Henry Gorrell od United Pressa je poslal poročilo, ki se je zakasnilo, a je vkljub temu izredno zanimivo, ker kaže pomorsko borbo jugoslovanskih partizanov ali gerilec. Poročilo se glasi:

"Jugoslovanski partizani, ki ovirajo in bijejo Nemce na kopnem že dolge mesece, so prenesli boj proti njim tudi na morje in njihova majhna flotila je tekom zadnjega tedna potopila dve ladji ter zajela eno napolnjeno z živežem.

"Ko sem bil zunaj na morju s patrolnim zavezniškim rušilcem se mi je posrečilo priti v stik s partizansko mornarico ter s vkrčiti za nekaj časa na eno od njih ladij. Na krovu partizanske ladje sem imel potem razgovor s kapitanom ozir. poveljnikom ladje.

"On in njegovi častniki so me povedli v jedilnico, kjer so razgnili po mizi njih zemljevidne karte, ter mi objasnili njih strategijo. Zdelo se je, da so posebno ponosni na dejstvo, da so zajeli sovražno ladjo z živili.

Obrežje pod njih kontrolo

"Ob razgovorih sem doznal, da morajo biti nemške čete v Albaniji precej v stiski za zalogo, kajti tekom zadnjih dni so zavezniške ladje pometle najsijo brodogrje z Jadrana in poleg tega jih zalezujejo partizanski pomorski oddelki.

"Živilska ladja, ki so jo zajeli je bila 1500-tonska in je torej imela precej zaloge živil.

"Častniki so mi povedali, da kontrolirajo obrežje južno od Reke, ter da je večina otokov ob tem obrežju v njihovih rokah. Poveljnik je rekel, da če hočejo nemške ladje doseči Valono in Drač, (Durazzo), dve glavni albanski pristanišči, morajo vzeti mimo teh otokov, ker drugače prežijo nanje zavezniške ladje in angleški ru-

TITO PRAVI, DA JE ZAGREŠIL PREDSED. ROOSEVELT NAPAKO

London, 18. okt. — Gen Tito (Josip Brzozović) vodja jugoslovanskih partizanov, je danes izjavil, da je predsednik Roosevelt napravil napako, ko je izročil štiri bombnike jugoslovanski ubežni vladi, katere armado vodi njen vojni minister in njegov tekmeč ali nasprotnik gen. Mihajlović.

Protest proti postopku predsednika Roosevelta je bil podpisan po poveljniku Titu ter po dr. Ivan Ribarju, predsedniku Ljudske skupščine ali protifašističnega sveta, ter je bil prečitán po radiju Svobodna Jugoslavija.

"Mi smatramo, da je bila to napaka," se glasi izjava, "ki bi ne smela biti storjena. Jugoslovansko ljudstvo ima vso pravico pričakovati, da bodo zaloge orožja v bodočnosti dane na razpolago Ljudsko osvobodilni armadi, katere edina se bori proti sovražniku."

Vseslovanski odbor v Moskvi obdržuje konferenco

Iz Moskve smo prejeli tekom zadnjih nekaj dni večje število brzojavk, v katerih so navedene pozdravne rezolucije, ki so bile poslane raznim slovanskim svobodnim in borbenim skupinam ozir. narodnostim.

Prva brzojavka se glasi: "Dne 17. okt. je bilo otvorjeno šesto zborovanje Vseslovanskega kongresa v Moskvi po gen. poročniku Aleksandru Gundorovu, predsedniku Vseslovanskega odbora.

"Prve besede, ki so bile izgovorjene na zborovanju so izrazile željo, da se pošlje pozdrave maršalu Sovjetske unije, Stalinu, ter herojski rdeči armadi, kakor tudi partizanskim bojovnikom. Zbor je soglasno odobril predlog.

"Sledil je govor Božidara Maslarića, podpredsednika odbora, v katerem je opisal herojsko borbo in odpor jugoslovanskih partizanov proti nemškim okupatorjem. Po končanem govoru podpredsednika Maslarića je bilo soglasno sklenjeno, da se pošlje jugoslovanskemu ljudstvu ter njegovi osvobodilni armadi in častnikom ter moštvu te armade pozdrave iz tega zborovanja.

Lep uspeh vrtov zmage

Des Moines, 21. okt. — Governor B. B. Hickenlooper je danes obelodanil uspehe vrtov zmage v Iowi v številkah. Dejal je, da so pridelki teh vrtov bili vredni \$38,285,800. Prebivalci njegove države so obdelali letos 455,000 vrtov zmage in pridne ženske so napravile iz pridelkov 107,732,000 kvartov vkuhanega sočivja in zelenjave.

Stalin se je praznično opraviil za sprejem Edena

Moskva. —Ko je Stalin sprejel v privatni avdijenci britskega vnanjega ministra Edena, kateri je poznan, kot izredno čedno in modno oblečen gentleman, se je tudi sam postavil z maršalsko uniformo. Navadno je Stalin oblečen v preprosto vojaško tuniko in obut v škornje.

Zemljevidi važna vojna potreba

Pri prvem napadu v Severni Afriki so rabile zavezniške čete 110 ton zemljepisnih kart, kar kaže kako važni so zemljevidi danes za vojujočega se vojaka modernih armad.

NOVA IZDAJA

Hammondov SVETOVNI ATLAS
V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našnjim poročilom.
Zemljevidi so v barvah.
Cena 40 centov
Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

ga zborovanja.

"Pozdravna poslanica jugoslovanskih boreem in jugoslovanskemu ljudstvu vsebuje naslednje:

"Vemo, da je ljudstvo Jugoslavije združeno v svoji borbi proti nemškim vpadnikom, ter da te sloge ljudstva ne morejo zdrobiti ne omajati niti nemška grozodejstva, niti laži Goebbelsovih agentov ali provokacije Hitlerjevih priložnostnih pomagačev in izdajalcev jugoslovanskega ljudstva in ne Mihajlovičeve bande, ki so se že dve leti borile na strani vpadnikov proti zvestim sinovom njih lastnega ljudstva.

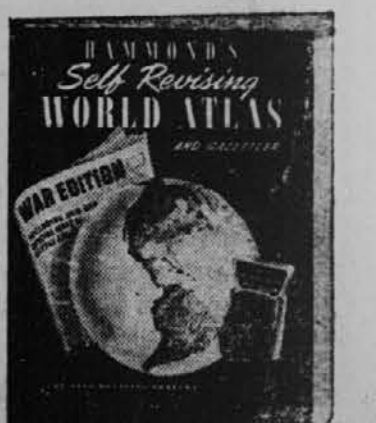
"Slava ljudskim osvobodilnim partizanskim boreem Jugoslavije, slava herojski Osvobodilni ljudski armadi in njenemu poveljniku Titu, ljudskemu voditelju — in smrt nemškim vpadnikom!"

Chiang Kai-shek vključil dva komunista v konstitujelni odbor

Chungking, 21. okt. — Generalissimo Chiang Kaishek, novi kitajski predsednik, je imenoval v odbor, ki ima nalogo napraviti načrte za bodočo konstitujelno vlado na Kitajskem, tudi dva komunista in sicer generala Chou En-lai ter Tung Pi-wa. Odbor šteje v celoti 60 članov.

General Chou je komunistični vodja, katerega v stranki nadkružuje samo komunistični armadni poveljnik Mao Tse-tung. Drugi imenovani komunistični član odbora, Tung Pi-wu, je član komunističnega političnega ljudskega sveta.

Imenovanje samo daje upanje, da se bodo na Kitajskem združile vse progresivne sile v ndarno celoto, ki bo prinesla deželí osvobojenje in zmago ter demokratično vlado po tej vojni. Glede kitajskih komunistov je dal minister za informacije, Liang Han-diao časnikarjem izjavo, v kateri je rečeno, da se ni bati izbruha civilne vojne na Kitajskem, ker komunisti so pričeli kazati voljo do složnega sodelovanja.

“GLAS NARODA”
 (VOICE OF THE PEOPLE)
 Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
 Frank Sakner, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
 Place of business of the corporation and address of above officers:
 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

“Glas Naroda” is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
 Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
 \$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

“Glas Naroda” tihaja vsaki dan izven sobot, nedelj in praznikov.
 “GLAS NARODA”, 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
 Telephone: CHelsea 3-1243

Osma armada prodira naprej v Italiji

Alžir. — Osma armada pod poveljstvom gen. Montgomeryja zopet prinčena z ofenzivo proti Nemcem na italijanski fronti ob črti, ki gre čez reko Trigno, katero so zavzele čete že prekoračile.

Obenem so Montgomeryjevi veterani zavzeli štiri kraje, Montenero, Montecifone in nekoliko dalje proti jugu pa Lucito in Campochiaro.

Peta armada je medtem zadala nove udarce nemškim utrdbam na goratem terenu črte pri gornjem toku Volturne in je zavzela kraj Baia-E Latina, ki leži štiri milje severno-zapadno od Dragoni. Oddelki pete armade se sedaj jpmičejo proti Vanafro, kjer hočejo Nmei zagoditi zavezniško prodiranje proti Rimu.

Značilno je, da je gen. Montgomery odprl novo ofenzivo proti Nemcem ravno na dan obletnice El Alameina, ko je tudi pričel s pogonom na Nemece v Egiptu, ter jih začel poganjati iz Severne Afrike.

VESELICA ZA SANS. V NEW YORKU

Zdržena slovenska društva v New Yorku in okolici so sklenila na svoji zadnji seji, da se priredi 31. oktobra v Slovenskem domu v Brooklynu priredba za SANS.

Domača zabava ali veselica bo predvsem to, kar znači ta beseda, kajti zastopniki društev in SANSovih podružnic v našem okolju so mnenja, da je treba delati za organizacijo sedaj tudi v moralnem oziru.

Na tej zabavi bomo imeli par govornikov — morda enega nepričakovanega — in glavni smoter priredbe bo, da se razčistijo pojmi glede dela in nalog SANSa v tem kritičnem času, ki je usoda naše stare domovine za nas vse tako važno vprašanje.

Mi ne smemo kazati hladnosti napram nesrečni domovini, ki nas je rodila. Drugi ljudje se danes zanimajo za pogumno slovensko ljudstvo, mi pa da bi se dali mešati po sovražni propagandi in bi obračali hrbet našim neustrašenim bratom in sestram sedaj, ko je vsak narod zajet v strašen boj za obstoj! Ravno danes me je klicala neka Američanka, s katero se nisva že precej dolgo videle in kaj menite je vprašala najprej? Po moji stari domovini, o kateri mi ni mogla dovolj povedati. Tako hrabro ljudstvo — je dejala — kako ponosna moraš biti, da izhajaš iz njega?

Meni je bilo skoro nerodno, ker spomnila sem se, kako se mi med seboj dvomljivo gledamo radi tega junškega odpora našega naroda.

Res, ustanovili smo si narodno organizacijo ki naj bi se po tегnila za naše ljudi v političnem oziru in jim pomogla do tega, da dobe po tej vojni svojo pravico in narodno osvobodjenje — toda med nami še vedno nič dočela jasnega razumevanja večje potrebe take organizacije.

Temu se najlažje odpomore z medsebojnim razmotrivanjem, za kakršnega bomo imeli priložilo 31. oktobra v Slov. domu. Z odra nam bo povedano to in ono, ki nam dozdaj ni bilo znano in jasno. Videli bomo, da je zelo, zelo važno da posvetimo naši narodni organizaciji živo zanimanje. Čas za zanimanje in podporo pa je zdaj in ne kdaj pozneje, ko bo prepozno.

Ko smo iz New Yorka poslali v Quebec brzojavko premierju Churchillu in predsedniku Rooseveltu, je menil ta in oni, da ni potrebno. Pa je odgovor na to brzojavko pokazal, da je potrebno, da smo čuječi ob vsaki priložnosti, ki se nam nudi, da zastavimo svojo odločno besedo za naš narod v domovini.

Tako je tudi potrebno, da pridemo v nedeljo 31. oktobra skupaj. Zabava bo domača v krogu znancev in prijateljev in petje, so dejali naši odborniki, ki so tudi sami peveli, bo kar pri mizah. Vstopnina bo prostorojna in pojde seveda v korist SANSa.

Kar se bomo imeli pogovori, je važno za nas vse, kajti marsikaj, kar se ne more vedno sproti poročati v listih, bo obravnavano in bo tudi skrajno zanimivo. Na delu so sile, ki bi bile zopet pripravljene kosati naš narod, mi pa smo del tega naroda in je naša dolžnost, da mu pomagamo in govorimo zanj potom naše ekupne organizacije SANSa.

Na svidenje 31. oktobra v Slovenskem domu v Brooklynu!

Pridite tako okrog 5. zvečer — ostali bode te pa lahko v vsaki družbi dokler vam bo ljub.

Za odbor Zdrženih društev.

A. P. Krasna, taj.

REGISTRIRAJTE SE ZA RAOLJSKO KNJIZICO

New York, 24. okt. — Lokalni urad OPA opozarja newyorskke konsumerje, naj se registrirajo za racijsko knjižico št. 4, katero bo tudi takoj izdana prosilecem.

Ena sama oseba lahko dobi knjižice za celo družino, a s seboj mora imeti vse družinske knjižice št. 3. Na vsaki knjižici mora biti napisano ime člana družine, kateremu knjižica pripada.

Listine za aplikacijo bodo izdane vsakomur v registracijskih uradih, ter bodo morale biti tudi tamkaj izpolnjene.

Kot v prejšnjih slučajih, tako bodo tudi sedaj dale šole na razpolago prostor in potreben moč za registriranje. V tem so všete ljudske, privatne ter tudi farne šole.

Registracija bo trajala od ponedeljka do srede in sicer bodo šole na razpolago v ta namen od treh popoldne do sedmih večer tekom omenjenih treh dni.

Nova knjižica bo v rabi s prvim novembrom in bo zado stovala za dobo dveh ali treh let.

Kdor iz takega vzroka ni dobil knjižice št. 3, naj gre do svojega lokalnega OPA urada, kjer mu bodo poskrbeli potrebne listine za dobavo te knjižice, kakor tudi za dobavo nove knjižice.

POVOJNA KONTROLA INDUSTRIJE

Napisal HAROLD LASKI

(ONA) Debata o povojni kontroli industrije narašča in postaja čedalje bolj pereča in huda. Herbert Morrison, minister notranjih zadev, je v Angliji posvaril pred nevarnostjo, da se ponovi ogromna in blazna napaka, da bi industrija kot leta 1918 samo odločevala svoj razvoj v bodočnosti.

Sir Ernest Benn, ki je največji individualist, pa je v svojem govoru mali skupini zastaralih nazadnjakov dejal, da bi mogli Hitlerju kar takoj predati, ako imajo kontrolo ostati ostati v veljavi tudi v bodoče.

Očividno je, da se bitka začneja.

Najbrže bo dvoje bitk. Mislim, da je upravičeno pričakovati, da bo vlada parlamentu sama povedala, da je iz praktičnih razlogov potrebno, da ostane kontrola v veljavi še za par let po vojni. Mislim tudi, da bodo liberalni krogi to predlogo hočeš nočeš sprejeli, s umim pa, da bodo konzervativci deljeni. Mala skupina na levi bo sprejela, druga skupina na desni pa bo poudarjala sveto pravico lastnine in posestva.

Toda najhuša bo bitka za značaje ljudi, ki bodo imeli v rokah kontrolo. Med vojno je bila večina osebnosti v kontrolo lah, angleški ekvivalent ameriških “Dollar a year men” izhajajočih iz industrij, v katerih so imeli vodilno pozicijo pred letom 1939. Ako bi imeli to trajati naprej, ni dvoma, da bi bili industrijski krogi zadovoljni. A konzervativna stranka bi bila v tem slučaju seveda tudi zadovoljna. To je eden od najbolj običajnih načinov ojačenja monopolov, uve

RAZGLEDNIK

PRIJAZEN JESENSKI DAN

Z bolniške postelje gledam skozi okno v lep jesenski dan. Sonce je razlilo svoje mehke žarke po zidovju izgleda, da ni preveč hladno, kajti iz samega dimnika bližnjih hiš prihaja malo dima, pa še tam mogoče kurijo za vročo vodo.

Zares krasen jesenski dan! Kako rad bi šel iz mesta v gozd, kjer se narava v tisočih barvah posavlja od nas, pa sem priklenjen na posteljo; že četrti teden teče.

Kakor daleč zro oči, se širijo hiše in nebotičniki tja doli do Battery Place, kjer se končuje otok Manhattan, na katerem stoji pravi New York.

Pod mojim oknom teče 11. ulica, ki prihaja v ravni črti od East Riverja, od tu dalje proti zapadu pa mora kazati spoštovanje do starejših ulic in mora pogosto stopiti iz svoje ravne črte.

Na 11. ulici se prične slavno newyorskko okrožje Greenwich Village, dom slikarjev, muzikantov, pevcev, gledaliških igralcev in drugih umetnikov. Greenwich Village je mesto samo zase in je popolnoma drugačno od ostalega New Yorka. Medtem ko po New Yorku tečejo avenije od juga proti severu vzporedno ena z drugo, tako da vsako v ravni črti vidiš tudi 10 milj daleč, ter jih ravno tako vzporedno presekujejo ulice od vzhoda do zahoda mesta, se Greenwich Village pravič ne zmeni, kar se tiče ulic, za ostalo mesto. Tukaj tečejo ulice vse križem in krazem, imajo svoja imena, posebno dolga ni nobena, nekatere samo po par hiš. V to zmešano “vas” prihajajo ulice z vzhoda, toda ko zaidejo v “vas”, morajo zaradi njenih ulic pre-

denih pod državnim pokroviteljstvom.

Toda skrajno malo verjetnosti je, da bi tak predlog obveljal brez velike opozicije Trade Unije in mali podjetniki se bodo z vso odločnostjo postavili po robu. Sumim da bo to izredno dolga in strupena borba, o kateri je težko reči, kako se bo izšla.

A kaj bo končni rezultat? Vse to je največ odvisno od Churchilla in od tega, kakšen kompromis bo predložil. Delavska stranka dobro ve, da bi pomenil povratek v stanje brez kontrole, zopetno pojavo brezdelnosti, kar bi pognalo ljudstvo v nemir. Radi tega mislim, da bo ta zadeva premijerja Churchilla brezpogojno vrgla bolj proti levi, kot bo njemu samemu in njegovim stranki drago. Spoznali bodo, kaj je Trocki menil, ko je dejal, da se je nemogoče igrati z zgodovino.

V PESMARICI “AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA”

so vključene sledet:

slovenske pesmi:

1. Podokna — moški zbor z bariton samospevom
2. Izvirni — moški zbor
3. Lahko ne — moški zbor
4. Orodni tron — mešani zbor
5. Pomladnica — mešani zbor, z bariton samospevom
6. Lira I. — za solo speve, moški zbor in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Altanteki odmevi — za moški in ženski zbor, z bariton samospevom
9. Kantata iz postava 126 — moški zbor
10. Soli — za samospelve, mešani zbor in spremljevalnem glasovira
11. Psalm 29 — za samospelve, mešani zbor in spremljevalnem glasovira ali orgel

CENA SAMO 50 centov KOMAD

To so koncertne pesmi za moštvo in mešane zore, katere je uglasbil in v samozbirni izdal MATEJ L. HOLMAR, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1923.

Narčite to zbirko pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

VPADA NA BALKAN SE NE BO

Ko so Amerikanci in Angleži vpadli v Italijo, smo pričakovali, da bodo iz Italije in po Jadranu vpadli v Albanijo in mogoče tudi v Dalmacijo. Guerilci po vseh balkanskih državah željno čakajo na prihod zaveznikov. Gotovo si je vsakdo želel, da bi zavezniki bili že sedaj v Jugoslaviji, da bi bilo tamošnje prebivalstvo obvarovano pred hudo zimo, pa vse kaže, da bo še celo zimo Jugoslavija pod nemško okupacijo.

O tem piše poročevalec lista “The New York Sun” George van Slyke, ki pravi, da je bil zavezniški vpad iz Italije ali pa Jadrana zakasnjen, če ne preložen za negotov čas in sicer zaradi velikih prememb položaja na ruski fronti in ker je rusko vrhovno poveljstvo sklenilo, da vzame to fazo kampanje v svoje lastne roke, kar se Balkana tiče, spada v njeno področje!

Iz vojaških ozirov je sedaj tudi prepozno na Balkanu pričeti kako večjo ofenzivo in vsaka ofenziva na Balkanu mora čakati toliko časa, da bodo zavezniki po Italiji prodirali dalje proti severu in da bo postavljena nova fronta v dolini reke Po.

Položaj Balkana je v tesni zvezi z boji na Krimu in znano je, da hoče Hitler umakniti svojih pol ali četrta milijona vojakov s Krima, ker drugače bodo uničeni ali pa ujeti, kajti Rusi v velikem loku prodirajo od Kremenčuga proti jugozapadu in se bližajo Krivemu Rogu. Vsled teh obkoljenih operacij je cela nemška armada v kolenu Dnjepra okoli Dnjepropetrovska v nevarnosti, da ji bo odrezan umik.

V tem umiku pa bodo Nemei storili vse, da bodo Rusi čim dražje plačali; v prvi vrsti pa je Nemcem ležeče na tem, da se postavijo v bran vsakemu še tako močnemu zavezniškemu vpadu na Balkan.

Vse balkanske države se upirajo zasedbenim oblastim, toda same se ne morejo otresti nemških krempljev brez tuje pomoči. Uporniki tudi niso posebno organizirani; zbira se v posameznih gruclah in razdejavajo železnice in ceste ter tudi napadajo sovražne skupine, katerim pa ne morejo mnogo škodovati, ker nimajo potrebnega orožja.

Jasno je, da je usoda vseh balkanskih držav odvisna od razvojev na ruski fronti. Za zimsko ofenzivo je rdeča armada izborna pripravljena. Na Nemece bo vedno vdarjala, posebno na bolj slabotnih krajih in jim ne bo pustila priložnosti, da se zakopljejo čez zimo. Po dolgi zimski ofenzivi in zopet po dolgi poletni ofenzivi, ki so jo Rusi pričeli 12. julija, bo morala rdeča armada z boji nekoliko ponehati, kajti po vsaki pridobitvi ozemlja, je treba ozkornice železnice premeniti v ruske širokotirne, kajti fronta mora imeti vedno dobre zveze z ozadjem za dobavo vojnih potrebščin.

Nemško umikanje s Krima je že en teden v polnem teku. Navzlic temu pa, da ni še nikdar nobena armada v zimski in poletni ofenzivi doživela tako velikih porazov, kot nemška, vendar je njena morala še vedno presenetljivo visoka.

Tako zatrjujejo nemški vojni ujetniki, ki pravijo, da nemški vojaki kaj radi odhajajo iz Rusije, da se umaknejo strahovitemu mrazu na ruskih stepah, kjer so videli zadnj ozimo poginiti sto in sto tisoč svojih tovarišev. Čim bližje je nemški vojak svoji meji, manj trpljenja pričakuje prihodnjo zimo, ne glede na to, kako se bodo boji razvijali.

Zapleteni balkanski položaj, tako z ozirom na obsežno zavezniško strategijo za prihodnje mesece, kot z ozirom na vprašanje povojnih meja, stoji skoro na prvem mestu pri razpravljanju na konferenci treh vnanjih ministrov v Moskvi.

Splošno znano pa je in ni nobena vojaška skrivnost, da Stalinu ni nič kaj po volji, da bi bile ameriške in angleške armade vdeležene pri vpadu na Balkan, ker ga smatra za rusko vplivno sfero. Ravno v tej zadevi se bodo na konferenci v Moskvi najbrže še kresale iskre.

CITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zasigurajo redno doposiljanje lista, lahko grede upravništvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

ZNIŽANA CENA za koračnico SOLDIERS ON PARADE

Ker žel, da so čim bolj razširili in

PIANO HARMONIKO priklapan koračnica “MLADI VOJAKI”

Je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil v skladu s tem, da rojaki lahko dobe skladbo po nižji ceni, ta je

Sedaj 35c

Dva kamada za 70 centov.

Narčite lahko tudi pri: **Slovenic Publishing Co.** 216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

SONART REKORDI

Lepa Melodije!

Št. 1671 — Na Marijance, polka
 Kje so moja ročica
 Mariška pepla — polka
 Duquesne University
 tansalska orkester

Št. 1672 — Terenška polka
 Na planinah — valček
 Jerry Koprivšek in orkester

Na ton, enak in črna plošč so obrniti na: **JOHN MARSHALL, Inc.**, 443 W. 42nd St., New York

KUHARSKA KNJIGA: Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 621 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi

Te knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se bojejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Narčite pri: **KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.** 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Kratka Dnevna Zgodba

A. P. KRASNA

POVEST O IZGUBLJENEM ZADOVOLJSTVU

(Izza dni velike krize) Privedli so pred strogega sodnika starega možička in nje govo lajno.

"Lajne so prepovedane že dalj časa," je zagrmel sodnik, "vi pa vzliete temu igrate po ulicah! Imate kaj navesti v svoj zgovor!"

"Nič, gospod sodnik, nič, kar bi mi moglo olajšati kazen, ki mi preti iz vaših početov."

"Sodnik, strog na zunaj, ameriško humorističen na znotraj, se je nasmehnil:

"V vaši lastni domovini bi vam ne dovolili takih izrazov demokratičnosti pred sodnikom."

"Toda, gospod sodnik, moja domovina je tu, ona onstran morja nima pomena zame—zastopil sem jo zdrav, mlad—niče mi ni dala, nič mi ni vzela. Ali Amerika — vaše spoštovanje, Amerika mi je že drugo leto zlonilila križ. Nebotičnik smo gradili, sami mladi, krepli fantje, in je vedno kateri padel, spodrsnil, omahnil v smrt, v trajno onemoglost. Tudi jaz sem padel, signor, ne, gospod sodnik, padel se mi ni zlonil križ. In sem imeč mlado ženo in dete na poti — pa sem začel lajnariti — petintrideset let, gospod sodnik, sem skrbno izbiral melodije za vzhodno, zapadno in nižjo stran mesta,

Včasih, signor, ko sem prišel z mojo lajno v ulice, so mi ljudje že od daleč naročali melodije — ah! Koliko lepih glasov je spremljala moja stara lajna — koliko veselo domotožnih solz je izzabila — koliko smeha, veselja, zadovoljstva! Mladi, stari, bambini, vsi so ljubili pesem, ritem, melodijo. In to jih je vezalo, signor, kakor vežejo spretni prsti umetnika harmonijo akordov, ko so strune napete in je v loku pesmi, nič drugega, ko pesem in zadovoljstvo in lepota, signor. Pa je prišlo, nenadno je prišlo med ljudi, bogve odkod, se je priselilo. Nihče ni vedel prav, kaj je, a leglo je med vse, kakor hladna tuja roka, ki postavlja plotove med brate. Hodil, brodil sem okrog s svojo lajno, pot mi je tekel s čela, pa me skoro opazili niso več. Samo tako iz neke čudne prešernosti so se metali drobšč pred me — melodija pa je šla mimo njih misli.

Po ulicah so brneli avtomobili, avrsikam se je naselilo blagostanje — in kdo, če ne jaz naj bi se bil tega bolj veselil? Še zmirom sem upal, signor, da se bodo spomnili na lepo staro zadovoljstvo, da bodo ustavila brza vozila in zapeljali razposajeno, kakor včasih. "Costinori, stara lajna, zaigraj kaj prisrčnega, da nam bo kot včasih — da bomo zapeli, da bomo zadovoljni, ker so nam časi lepši!" Žalosten sem, signor, ko moram tako govoriti, ko moram v besedah ponovno preživljati tiste tužne čase. — Nihče, signor, se ni več spomnil, drveli so mimo, sam bogvedi kam se jim je mudilo neprestano. Selili so se v lepše, prenovljene hiše, a če sem pogledal pod okni so hitro vrgli skozi okna drobča, ker so ga imeli dovolj — poslušali pa niso, nihče ni zapel — spomnili so umirali.

Costinori, signor, pa je imel ženko, bambine in zloniljen križ, — moral je ostati na ulicah s svojo lajno, moral je zbrati melodije, kakor prej, za različne predele in četrti, pa naj se je še bolj redčilo število tistih, ki so se čakali na njegovo lajno s staro radostjo.

Tako signor moj mladi, so šla mimo leta blagostanja. — Koliko bi vam lahko povedal iz onih časov! O kratkim krikih in laseh, jazza, ki je divjal okrog, kakor glas dervišev v templjih, da je bilo komaj čuti blage melodije moje lajne — o visokoletehih nadah in sanjah nekdanj z malim zadovoljnih ljudi, ki so videli v kratki dobi blagostanja velike obljube za vse preostale dni.

Pa so se varali, bridko so se varali — odprlo se je žrelo zveri, ki je nekaj let hlinila neizmerno lakomnost in požretnost in, signor, vse velike, glave vrteče obljube razposajenih jazz dni, so izginile v brezdanjem žrelu. Takrat se je rodila nervoznost, zaradi katere gospodje v mestni zbornici glušijo lajne in šum še danes. In še bodo lahko glušili, pa ne bo nikomur nič pomagano.

Te zadnje čase poznate, mladi mož, a ne tako, kot stari Costinori, ki je tavač okrog s svojo lajno, lačen, žalosten in nejevoljen nad samim seboj in svetom, ki je za kratko dobo norega plesa navideznega blagostanja dopustil, da se je iz njegove srede zgubilo zadovoljstvo. Če so več imeli, več so hoteli, kakor razvajen otrok so razmetavali igrače veselih časov, užitka niso imeli od ničesar nobenega, ko pa je zver pogoltnila v nebo štrleče, lahkomiselnje sanje, so se obrzali spajčili in nanje je legla skrb, ki ni bila kakor skrb prejšnjih časov, ki se je včasih zvedrila ob pesmi, ob skočnem zroku polke in mazurke, ali ob mehki melodiji "Modre Donave." Na, signor, ta nova skrb je ostala vsekana na obrazih, kako da jo je vrezalo d-hto za vedno.

O, prišel je počasi malo bolj čiš čas in radio je pel v vsakem še bolj zaniknem gnezdu in panju, a zadovoljstva, signor, se ni nazaj. — Ljudi davi sebičnost, ki so se je nabrali v času velikih prilik, davi jih negotovost — ker, signor, ljudje sami ne vedo, kdaj bo spet zazijalo napol odprto žrelo in zahtevalo nov založek nad in sanj. — O, Costinori bi rad, signor, da bi ljudje podrli plotove, ki jih je postavila med brate hladna roka sebičnosti, da bi zavpili za njim na ulici: "Daj, Costinori, daj, zaigraj nam 'Modro Donavo', mazurko, 'Marseilleso' — vse, kar ti pride na misel, ker mi smo zadovoljni in bi radi peli, kakor v starih časih! Pa Costinori je star, je bolan, je žalosten in si ne upa misliti, da bo kaj takega spet doživel. Upam, da bo ste vi doživeli, signor — in pa moji bambini —"

Poročevalec je zrl v starega lajnarja, kakor bi imel pred seboj človeka tujega sveta. Bilo mu je, da bi poslušal, beležil in sanjari s stariim vred, in pri dnevniku so čakali na povest, ki jo je že obljubil telefonično. Vstal je, stisnil bankovec v tresočo, velo roko in šel sestavljat povest o izgubljenem zadovoljstvu.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES osiroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vaju le priložno

Costinori, signor, pa je imel ženko, bambine in zloniljen križ, — moral je ostati na ulicah s svojo lajno, moral je zbrati melodije, kakor prej, za različne predele in četrti, pa naj se je še bolj redčilo število tistih, ki so se čakali na njegovo lajno s staro radostjo.

Domača fronta

Kako zahtevati in uporabljati Ration Book No. 4

Naslednji podatki so potrebni za zahtevo in uporabo War Ration Book No. 4, ki stopi v veljavo ponedeljek dne 1. novembra za nakupovanje racioniranih živil in sladkorja.

Vprašanje: Kam naj grem, da si preskrbim svojo War Ration Book No. 4?

Odgovor: Razdeljevanje te knjižice se bo vašilo v šolah in drugih sličnih javnih poslopih od ponedeljka 18. oktobra do sobote 30. oktobra. V vsaki občini bosta natančni čas in mesto posebej oznanjena.

Vprašanje: Kako bom zvedel čas in mesto?

Odg.: Lokalno časopisje in radio jih bosta objavila.

Vprašanje: Ali mora ena sama oseba preskrbeti kopijo War Ration Book No. 4 za vse člane družine, ki žive skupaj na istem naslovu?

Odg.: Da, ena posamezna oseba mora preskrbeti te knjižice za vse člane družine.

Vprašanje: Kaj moram vzeti s seboj, ko grem po svojo kopijo War Ration Book?

Odg.: Prinesite svoj Ration Book No. 3, to bo najbolj priročno in tudi najhitreje za dognanje identitete.

Vprašanje: Je-li kdo izvzel od dolžbe, da je treba pokazati War Ration Book No. 3, predno se dobi knjižico šte. 4?

Odg.: Nikdo. Vsi, ki zahtevajo War Ration Book No. 4, morajo pokazati svojo kopijo knjižice No. 3. Ako zahtevajo ob istem času War Ration Book No. 4, za druge člane svoje rodbine, morajo pokazati tudi knjižico št. 3, vsakega posameznega rodbinskega člana.

Vprašanje: Ker sem se nahajal večji del poletja onstran morja, in sem prejel svoje kopije knjižice številka 3. Kako naj zdaj dohim knjižico šte. 4?

Odg.: Obrnite se na svoj lokalni Rationing Board in zahtevajte svoj Ration Book No. 3. Najbolje bo, da storite to takoj, kajti rešitve take prošnje vzame vedno precej dni.

Vprašanje: Izgubil sem pred par dnevi svojo kopijo knjižice št. 3. Kako naj si zdaj preskrbim drugo?

Odg.: Vložiti morate prošnjo da se vam nadomesti vaš War Ration Book No. 3, in sicer pri svojem lokalnem Rationing Boardu.

Vprašanje: Ali bodo člani oboroženih sil prejeli svoje War Ration Book No. 4?

Odg.: Da. Vsi oni člani oboroženih sil, ki so imeli pravico na Ration Book No. 3, ker so jim vedno potrebne živežne znamke, za nakupovanje racioniranega živeža, bodo prejeli svoj Ration Book No. 4, ako se njihov položaj ni spremenil.

Vprašanje: Zakaj ne bodo dobili kuponov tega Ration Book No. 4, popošti, kot Ration Book No. 3?

Odg.: Šole so uporabljane za to razdelitev, ker je premalo časa med zadnjimi pošiljkami in onim datumom, na katerem stopi v veljavo knjižica šte. 4, tako da je bilo nemogoče organizirati vse potrebno, da bi šla razdelitev po pošti.

Vprašanje: Kdaj se začne uporabljati knjižice št. 4?

Odg.: Knjižica št. 4, stopi v veljavo ponedeljek 1. novembra, za nakup racioniranega predelanega (processed) živeža, in sladkor.

Vprašanje: Katere znamke bo treba uporabiti za to?

Odg.: svojo novembersko racion predelanega (processed) živeža boste kupili s pomočjo zelenih znamk serije A, B, in C. Te znamke bodo ostale v veljavi od 1. nov. do 20. dec. Znamka številka 29 z označbo "Sugar" bo veljala za 5 funtov sladkorja od 1. nov. do 15. januarja 1944.

Vprašanje: Ali bom mogel še nadalje uporabljati modre znamke v War Ration Book No. 2, za predelan živež?

Odg.: Da. Do 20. novembra. Takrat zapadejo zadnje serije modrih znamk v Ration Book No. 2, X, Y, Z. Od 1. novembra do 20. novembra bodo modre gospodinje kupovale predelano hrano z zelenimi znamkami A, B, in C, v Ration Book No. 4 in X, Y, in Z v Ration Book No. 2.

Vprašanje: Kaj je razlika med zelenimi znamkami v Ration Book No. 4, in dobro znanimi modrimi znamkami v Ration Book No. 2?

Odg.: Razven v barvi in velikosti — zelene znamke so nekoliko manjšega formata — ni med njimi nobene razlike. Vsaka serija zelenih znamk vsebuje znamke z point — vrednostjo od 8, 5, 2 in 1, prav kot je bilo to pri modrih znamkah. Nakupovali boste z zelenimi znamkami prav kot prej z modrimi iz Ration Book št. 2.

Vprašanje: A zakaj se uporablja v Ration Book No. 4 zelene znamke namesto modrih?

Odg.: Te zelene znamke so v veljavi le začasno, dokler ne bodo urejene razmere za racioniranje, zgodaj prihodnje leto. Takrat bodo zopet prišle modre znamke nazaj.

SMRT SLOVEČEGA JUGOSLOVANSKEGA PUSTOLOVCA

Japonska Domei agentura poroča, da je umrl v petek ponoči v Sanghaju Ignacij Trebič Lincoln, svetovno znani pustolovec ki je imel za seboj kaj pisane kariere. Tekom svoje pestrega življenja je bil član angleškega parlamenta, nemški vojuna, pastor anglekanske cerkve in končno budhistični menih. Trebič-Lincoln je podlegel operaciji.

Poročila iz Tokija naznanjajo, da je živel Trebič zadnja leta v Sanghaju kot budhistični menih pod imenom Čao Kung.

Ta avanturist nas ne bo tako zanimal, če ne bi bil našega jugoslov. porekla. Poročila naznanjajo, da je bil rojen na Mađarskem leta 1870, toda znano nam je, da Trebič ni bil Mađar, temveč Hrvat. Najbrže je bil rojen v kaki izmed onih jugoslovanskih pokrajin, ki so spadale pod mađarsko krono. Ko je bilo Trebiču 18 let je pobegnul od doma v Montreal, Kanado, kjer se je vpisal v bogoslovje anglikanske cerkve ter se izšolal za anglikanskega misijonarja. Pozneje je odpotoval v Anglijo, kjer je postal cerkveni vikar v Kentu.

Ko je izstopil iz cerkve, se je posvetil politiki ter si izvojeval kot kandidat angleških torijev sedež v parlamentu. Tedaj si je tudi nadel ime Trebič-Lincoln.

Poročil se je z neko angleško mladenko, s katero je imel 4 otroke.

Svoječasno je bil Trebič tudi nekaj let v New Yorku, kjer so ga osebo poznali in z njim občevali med ostalimi Slovenci in Jugoslovani tudi uredniki "Glasa Naroda" in drugi Sakserjevi uslužbeni.

Končno je odpotoval ta nemirni duh v Orient, kjer je postal finančni svetovalec kitajskega maršala Du Pej Fua. Toda tudi pri kitajski vladi ni dolgo vzdržal, temveč ji obrnil hrbet ter postal svetovalec Pu Jia, kitajskega vladarja Mandčurije, ki pa je bil vladar samo po imenu, v resnici pa navadna lutka Japoncev.

Leta 1926 pa se je nenadoma pojavil v halji budhističnega meniha ter je kot tak širil budizem med ondnotnimi kristjani.

Zdaj pa je končno segla po njem smrt s svojo koščeno roko ter končala njegovo pustolovsko in nemirno življenje.

"Glas."

Note KLAVIR ali PIANO HARMONIKO 35 centov komad — 3 za \$1. — Breezes of Spring Time of Blossom (Cvetni čas) Po Jezuru Kolo Tanj na vrni gredi Maribor Waltz Spavaj Milka Moja Orphan Waltz Dekle na vrhu Oj, Marička, peglaj! Barčica Mladi kapetana Gremo na štajersko štajerijski Happy Polka Če na tujem Slovenian Dance Vanda Polka Židana marala Veseli bratci Ohio Valley Sylvia Polka Zvedel sem nekaj Ko ptica ta mala Pojdi s menoj Dol s planine Kadar boš ti vandrati šel ZVEZEK 10 SLOVENSkih PESMI za piano-harmoniko za \$1. Po 25c komad MOJA DEKLE JE ŠE MLADA Naročite pri: Knjigarni Slovenic Publishing Co. 216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

Sedaj \$2 "Ko smo šli v morje bridkosti" Spisal REV. KAZIMIR ZAKRAJSEK Tu zgodaj se priobčena nekatera mnenja naših rojakov in rojakin, ki jih je pisatelj knjige prejel od onih, ki so knjigo naročili in prečitali. To je samo en del teh mnenj, ker radi poznajmo prostora ni mogoče prebrati vsih. Cleveland, O. — Vaša knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" sem prejel. In če povem, da sem jo še isti veser prebral do polovice in naslednji dan pa do konca, je dovolj priznanje za vse vsebine. Greeney, Minn. — Sedaj, ko sem prebrala Vašo knjigo: "Ko smo šli v morje bridkosti". Vam hočem povedati, da tako zanimive knjige nisem še brala. Kako lepo in jasno ste popisali pot slovenskega naroda v morje bridkosti. Ne vem, kako bi jo mogla dovolj priporočiti vsem ameriškim rojakom. Aurora, Ill. — Knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" mi tako zelo ugaja, da takoj naročim še eno za svojo prijateljico. Los Angeles, Cal. — Sprejela sem poslano knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" in zelo se mi dopada. Tudi semlevid Slovence in ugaja. Pokazala sem jo rojaku, ki jo tudi hoče imeti. Tu pošiljam naročilo. Morgan, Pa. — Vaša knjiga zasluži vse priznanje in zato pa tudi zasluži, da pride našim ljudem v roke. Walsenburg, Colo. — S knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" ste storili veliko narodno delo. Želim, da bi se čitala pa vseh naših naselbinah, Jas jo vsem priporočam. Knjigo lahko naročite pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

MACHINE SHOP PRACTICE THE NEW ENCYCLOPEDIA of Spisana v ANGLEŠKEM JEZIKU George W. Barnwell Podlaga za mehanično znanje in umetnost dobiti in to knjigo. Ta velika knjiga popolnjeva in v skrajnem pomoči študentom in strojniki. Različni vse natančno, kar mora imeti vsaj vsi inženirji. Pojavljajo vprašanja, ki jih je mogoče rešiti, in celo inženir, narčar (bilo prista) 1000 slik in 500 tabel. Cena \$1.98. Ne glede na to ali ste bila rojak, vam bo ta knjiga zelo koristna in mogoče vredna. NAROČITE JO DANES! SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 WEST 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

40

Prepričana je bila, da tiči vmes plačano izdajstvo skopljenca, ki je služil za dvojno zlato Azbada in Teodori. Poveljnik palatinske legije pa bi bil najrajši izdri meč in prebodel k zemlji to srce, ki je vriskalo in se paslo na mukah. Toda moral je ponižno skloniti glavo.

"Kristus Pantokrator naj plača neskončno dobrotljivost velike despojne!"

Irena se je nagnila z bledim licem k Teodori. Tresoče se ustnice so prosile kakor črvice v prahu:

"Prizanesi, despojna, prizanesi mojemu srcu!"

"Privedi, magister equitum, dve centuriji sem in igrajam vojne igre. Eno naj vodi Iztok, drugi poveljni sam, da ne napase Irenino oko ob tebi in da despojna vidi napredek barbarskega stotnika. Toda pomni, da nas ni tukaj."

Zatopljen topot kopit je izginil v pesku in travi. Irena se je sklonila k Teodori, prišla njeno roko in jo poljubljala — iz oči so ji kapale solze.

"Milost, velika despojna, milost, vsemogočna carica! Zakaj me mučiš?"

In zopet je zagorel na Teodorinem obrazu žarek demonske radosti. Vendar je vzdihnila. Kakor drobna lučka se ji je postvelilo nekaj skozi nedogledno temo in spoznala je v lučki sebe, ko je bila še nekdanj kakor Irena. Dvignila je roko, usmiljenje se je budilo, pobožala je trpeče Irenino lice in rekla: "Dete, saj vendar ne zabraniš, da se poigra despojna!"

In prevzelo je Teodorc z nepremagljivim hrepenenjem, dvignila se je, objela tesno Irenino glavo ter jo strastno poljubljala na rožne oči, kakor bi demon hotel izpiti to jasno luč iz neskaljene duše ali pa, kakor bi hotela Teodora vsrkati vase kar je izgubila sama v kalnih valovih življenja.

Ko so dvorjanice videli, kako ljubkuje Teodora Ireno, se je zbudila v njih dušah na dvoru gojena in do najbahatejšega cvetja razplojena zavist. Ireno so vrstnice doslej često prezirale, dasi jih je po lepoti prekašala; že to edino bi bilo zadosten vzrok, da bi jo sovražile. Ker pa ni nobeni hodila na pot in ni tekmovala zoper nje pri dvornih gizdalinskih častnikih in patricijih, so ji nadele ime "dvorni menih" in niso spletkarile zoper njo. Teodora sama se je norčevala iz nje pri obedih, na večerih izprehodih in jo rada povpraševala, ali je že iztuhala, katerega vladarja pomeni apokaliptična številka 666. Toda današnji caričini poljubi so zanetili ogenj v njih srcih in v trenutku so mislile vse eno samo misel: da bi jo izgrizle iz dvora.

Teodora se je kakor izmučena od lepih spominov naslonila ob kombolec in molčala. Nihče se ni upal izpregovoriti. Bele roke dvorjanice so trgale marjetice in drobile rumena očesa drobnih cvetek med tenkami prsti. Zgodilo se je nekaj, kar je leglo z neprijetno težo na vsa srca, in molki bi bil postal mučen in predolg, da se ni zaslišal hrup prihajajočih manipulov, ki so stopali s krepkimi, slovenskimi koraki na vežbališče. Teodora se je hipoma dvignila s ureproge in se napatila skozi gozdček oleandrov do roba gaja, odkoder se je videlo na prostori Campus Azbad je odbral najboljše stare in mlade vojake, privzel za vsako stotnijo po smero konjice, vzporedil po vrsti hastate, triarje, pilane in principe — da je pokazal carici dve polni legiji v malet.

Zvonki glas Azbadov je donel rezko in kratko kakor udarci. Vojaki so egibali na povelja strumno in urno, kakor samo celotno, pokorno telo. Ko so obhodili v raznih kretanjah vežbališče, postavili nad glavami s štiti streho — živo udarili v teku a štiti predse, kakor bi naskočili sovražnika, se umikali korak za korakom, se na glas roga razprhnili in udarili sovražniku v bok, je odredil Azbad, da prične s posebnimi vajami; nastavili so tarče, vrstili so se pračarji, lokostrelci, pilani naskakovali s sulicain in s kopji! Teodora se je čisto zamaknila v vojake in ni izpregovorila in se ni ganila s svilenega stolčka, ki se je gugal na verižicah, izrezljanih z veliko umetnostjo iz slonove kosti. Dasi je bila nizkega ruda, je plula po njej vendarle kri pristne potomkinje Rimljanov, katerim je bila bojna igra največja zabava in vrhunec slovitosti. Sama je kot otrok preživela cele dneve na spini v hipodromu in se naslajala ob vajah borilcev in tekmecev.

Čete so se že trudile in Azbad je velel odmor. Tedaj se je Teodora dvignila, na njenem čelu se je pojavila senca.

Da bi pred despojno hlapci počivali! — Napad! — je skoro kriknila in brzonož: evnuh je sporočil povelje Azbada.

Legiji sta se ločili, vsaka na drug konec prostranega polja. Iztok je veleval orjaškemu Gotom, med katerimi je bilo kakih dvajset Slovencev. Njegov šlem in srebrni oklep se je bleščal v soncu. Irena ga je šele sedaj spoznala, dasi ga je njeno oko že dolgo željno iskalo med četami. Teodora je pozabila nanj, ker se je preveč zatopila v bojne vaje. Ali sedaj je stopil mladi barbar, vitke in krassen v bojni opravi na čelo ene stotnje. V pravilni grščini in z nekoliko tujim naslalom je zaklical povelje.

"Iztok," je izpregovorila glasno carica in se začudeno ozrla na Ireno.

Irena je zardela. Čutila je, da so ji pordela lica in sama sebo se je prestrašila in se vznemoljila.

Čemu se razburjem? je pomislila. Despojni pa se je zalasketalo oko. Z nedosežno žensko histrostjo je pogledala Ireno v dušo. V hipu je bil storjen naklep.

"Azbad s konja na čelo drugi stotnji!"

Zopet je hitel skopljenec do magistra equitum.

"Naj se poskusita, da bo večja zabava, tvoja ljubimec, Irena!"

Irena je Teodoro proseče pogledala in sramežljivo povešila oči.

"Menišek dvorni, kako si lep, kadar te je sram!" In carica se je veselo nasmejala.

Falangji sta se zganili. Nad glavami so štrelili majhni kiji, ki so jih rabili pri vajah namesto mečev. Ščit ob štiti kakor zid! Ko je Iztok uzrl nasprotno falango, ki jo je vodil Azbad, je vzplamtelo v njem častihlepje.

"Enkrat sem te že prekobil, v hipodromu! Še danes te bom! — Naprej, v tek!"

(Nadeljevanje prihodnjih.)

DRUŠTVO "DOMOVINA" V NEW YORKU JE IMELA LEP USPEH

V nedeljo 24 oktobra se je zbralo v Slovenskem domu presenetljivo lepo število naših rojakov in rojakinj, ki so prišli od blizu in tudi od daleč, da prisostvujejo redki slavnosti obhajanja obstoja pevskega in dramatičnega zbora "Domovina".

Program, ki ga je nudila "Domovina" je bil pester in dobro izbran, podan pa kar prvovrstno. Pevcem in pevkarjem se je poznalo, da jih je imel v rokah Tone Šubelj, ki jih je imel tudi na odru ves čas popolnoma pod kontrolo, da so glasovi padali in se dvigali v višine po volji njegove mojstrske umetniške roke, ki je vodila, kakor se je zdelo, slednji glas v zboru.

Ko je bila odpeta ameriška himna, je pozdravil občinstvo predsednik zbora Mr. Valentin Pavlič, potem pa je imel slavnostni govor rojak Ludvig Mutz, ki je tudi pevec pri "Domovini" in med nami poznan kot zaveden Slovenec, ki rad pomaga pri vsaki stvari ter čisto vodi programe na našem odru v Brooklynu. Mr. Mutz je zboru izrazil tople besede priznanja za dolgoletno delovanje na kulturnem polju med nami in z njim vred je vsa dvorana pozdravila zborove pričujoče pevke in pevke, kakor tudi one, ki so zdaj odsotni, ker so v službi naše nove domovine Amerike. Imena teh so navedena v programni knjižici in jih je vseh skupaj deset.

Preden grem dalje, lahko omenim, da je postal zboru pozdrave k 35-letnici Jerry Koprivšek, znani slovenski godbenik iz naše naselbine, ki je zdaj v armadi, ter Mr. Ivan Zupan iz Clevelanda, ki je bil med prvimi člani zbora "Domovine". On je poslal tudi pesem, ki pa ni prišla pravočasno, da bi se je bilo moglo nanesti za to priliko.

Po avodnem govoru in pozdravih je zbor zapel pesem "Lepa naša domovina" in potem je sledilo še par lepo podanih slovenskih pesmi.

Po nekaj minutah nestrpnega čakanja, smo bili nagrajeni za potrpežljivost s prav lepo točko, ki je bila prav tako prijetna za oči, kakor za ušesa. Nastopili sta v dvospvu Dorothy Gerjovich, soprano in Jennie Patelli, alt. Podala sta "Tiho lunico" in "Divjo rožico". Obledeli sta bili v narodno noše z lepimi avhami, katere sta sami napravili, če se ne motim, s pomočjo Mr. Furlan, ter Brede Krek in Mrs. Krek. Njuno petje je bilo ljubko in je zelo ugajalo. Od zadnjic sta se obe pevki znatno izboljšali in reči je treba, da sta "Divjo rožico" prav dobro izdelali.

Za tema mladima dušicama, kot bi dejal naš programovodja Mr. Mutz, je prišla na oder mala Josephine Peshe in zapela "Po jezuru" ter "Kje so moje rožice." V dvorani je bilo tako tiho, da se je čul glas marje pevke do zadnjih sedežev jasno in razločno. Čudili smo se temu glasku, ki ga je Mr. Blazevich tako izoblikoval, da dosega precejšnje višine z lahkoto in gibkostjo, ki je vsakakor redka za 11 letnega otroka.

Medtem ko je Josephine zamenjala svojo narodno nošo za plesno obleko, je nastopil naš dobro znan moški zbor "Slovani" ki pa je bil nekako osirotel, kajti pevovodja Mr. Hrudje je še v bojnišnici in seveda ni mogel voditi zbora. Fantje (najbrž se jim dobro zdi, če se jim reče, da so fantje od fare) so pa kljub temu prav lepo in ubrano zapeli par pesmi. To je dalo programu nekakšno moško digniteto in občinstvo je bilo z nastopom moškega zbora prav zadovoljno.

No, Josephine je zatem prikakljala na oder in plesala. Da je bilo veselje. Vra akrobatica in plesalka obenem, po-

vrt pa še pevka! In to pri Pepci še ni vse — ona se tudi v naši slovenski šoli uči slovenske in nastopa često na naših drugih prireditvah. Nič čudnega, če jo imamo vsi radi! Zelo sta se postavila Pepca Končan in John Hoček v duetu. Zapela sta eno zaljubljeno slovensko pesem, potem pa še dvospv iz opere "Trubador." Besedilo je bilo slovensko, seveda po zaslugi pevovodje Mr. Šubeljina, ki se na take stvari razume in zna zbrati primerne slovenske besede in izraze v prestavi.

Ann Kepic

Za tem lepim dvospvom nam je bilo naklonjeno, na kar smo vsi nekako čakali kot na poseben priboljšek — na oder je prišla nasmejana in vedra, kot vedno, naša priljubljena pevka Ann Kepic. In zapela je sladko in prijetno pesem "Pri zibelci". To je bilo nekaj novega in je občinstvu izredno ugajalo, tako petje pevke, kot pesem sama na sebi. Mr. Šubelj je to prav dobro izbral. Ann je poleg te pesmi podala arijo z opere "Netopir" — besedilo je bilo tudi v tem slovensko.

Programovodja Mr. Mutz nam je ob priliki nastopa Ann Kepic položil na srce, naj gledamo da se nadeležimo z vsemi našimi znanci in prijatelji koncerta Ann Kepicove dne 12 decembra letos v Arlington Hall. Uspeh tega koncerta, je dejal, mora biti prvovrsten, da pojde potem mlada pevka lahko v glasbeno šolo kjer ji bodo njen lep glas izobličili in jo usposobili za profesionalno nastopanje. Res, pomosna bi bila naša newyorška naselbina, če bi iz naše srede izšla prvovrstna pevka. Ann ima glas in talent za to, torej pomagajmo ji do uspešnega koncerta 12. decembra. Ker Ann mnogo nastopa tudi na drugih jugoslovanskih prireditvah, bodo za ta koncert sodelovali tudi jugoslovanski bratje in sestre od tukajšnjih organizacij in skupin.

Bolj težko bi verjeli, če bi za pisala tukajle, da smo na koncertu "Domovine" molili rožni vence — a če rečem, da je zbor prav ubrano in s svečanimi glasovi zapel "Rožni vence" je pa to seveda nekaj drugega. Mr. Anton Šubelj je pel bariton solo. Prav lepo.

Da ločim napitnico iz "Netopirja" od tako pobožne stvari, kot je rožni venec, preskočim v drug odstavek, čeprav zdaj še vedno nastopa "Domovina". Ah, tako poskočno, veselo petje! Odrezano, kakor valčki, ki padajo nalahko in razposojeno čez kamenite stopnice in stene gorskega potoka. Lepo podano je bilo tudi "Vrsko pezero." Sploh je bilo petje zbora pri vsaki točki lepše in ker smo to odobraval, so nam navrgli kake pol pesmi — več niso hoteli, ker je bil program pač obsežen.

Zadnji del programa nam je nudil "Starinarja". Razlage o tem ni treba, ne bo pa odveč če rečem, da je bil Metod Končan v tej vlogi izvrsten in povzročil smeha na koše. Kaj vse si je privlekel na oder ta človek! Staro žago in raznotro ropotijo, na katero bi se človek brez talenta za take šaljive prizore niti spomnil ne bi. Ta točka je ugajala mladini in

starini in še posebno so uživali otroci, kajti Metod je bil opravljen in maskiran tako, da je že njegova zunanjsost vzbujala smeh.

Nazadnje smo videli veseligr "Kje je meja". Nastopajo so: Valentin Capuder, Ivanka Žakelj, Hedy Pellich, Jack Pishkur in Ciril Končan. Tako dolgo so se pričekali in čakali zaradi meje pri bukovem ali gabrovem mejniku, da so na zadnje vse prav in srečno opravili — brez jezičnega dohtarja Zverige, ki je mislil, da bo dobil km-tovo heer in denar, pa se mu je vse izjalovilo, ker ga dekle ni maralo in sta se sosedata spametovala ter sama urečila mejo.

In nazadnje smo bili povabljeni, da se udeležimo domače zabave za SANS, v nedeljo 31. oktobra, ko bomo imeli nekaj govornikov in se bo po domače razmotrivalo o nujnih stvareh, ki se tičejo našega skupnega delovanja za reševanje naše stare domovine.

Bila je res spomina vredna nedelja, na katero se bomo še dolgo z veseljem ozirali v svojih mislih. Naj bi nam "Domovina" v bodoče nudila enako lepih programov.

Nastop Tamburašev, ki je bil pričakovan, je izostal zaradi vpklica večjega števila fantov in enega dekleta v armada. Mr. Gerjovich je rekel, da se bodo morali njegovi sedanji tamburašci in tamburašice še precej izuriti preden bodo sposobni za nastop. Enkrat na spomlad, je dejal, bodo morda podali koncert.

Kako je bilo na zabavi "Domovine" po programu pa ne vem, ker sem prej odšla in vso tole reč napisala medtem, ko so se drugi najbrže veselo vrtili po podu v Slovenskem domu. In prav je, da ste bili veseli, ker žalosti je svet tako prepel: v teh časih.

Kupite War Savings Bonds redno. Pomagajte k zmagi!

Sklad za pobiranje plemenskih predsodkov

New York — Predstavniki kakih sto strokovnih unij so na svoji seji pred nekaj dnevi odglasovali, da se ustanovi sklad \$25,000 za pobiranje plemenskih predsodkov. Unije bodo tozadevno skrbele, da bo predložen kongresni zbornici predlog, ki bo predvideval poštno in pravnično uposlejevanje brez ozira na plemenske ali druge razlike.

NOČEM PLAČATI VEČ KOT NAJVIŠJE URADNE CENE!
NE SPREJMEM RACIONIRANIH ŽIVIL AKO NE ODDAM ZNAMK!

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

To je zadnja zaloga in v omejenem številu. Zato priporočamo, da kdor si želi nabaviti slovenski molitvenik, naj to sedaj stori.

Molitveniki

v krasni vezavi importirani iz starega kraja še pred vojno... Ko zaloga poide, je ne bo mogoče nadomestiti do konca vojne.

Slovenski:
NEBESA NAŠ DOM (štev. 415) 2 1/2 x 4 inčev. Cena \$1.—
RAJSKI GLASOVI (štev. 355) 2 1/2 x 3 1/2 inčev. v belim celofidu; 384 strani. Cena \$1.—

Angleški:
KEY OF HEAVEN. Fino vezano; prvovrstna izdelava; v umetnem usnju. Cena \$1.—

Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York 11

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovac
Spisal Ivan Albreht. Cena 50 centov

Belfegor
Spisal Artur Bernede. Cena 75 centov

Filozofska zgodba
Spisal Alojz Jirasek. Cena 50 centov

LETOS IZŠLA

Ko smo šli v morje bridkosti
Spisal Rev. K. Zakrajšek. Cena \$2.—

Listki
Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Malenkosti
Spisal Ivan Albreht. Cena 75 centov

Zločin in kazni
Spisal F. M. Dostojevski. Cena \$2.—

Živi izviri
Spisal Ivan Matičič. Cena \$2.—

Državljanaki priročnik
(V slovensčini) Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan. Cena 50 centov

POUČNI SPISI

Angleško Slovensko Berilo
(F. J. Kern) — Vezana knjiga. Cena \$2.—

Govedoreja
Spisal R. Legvart, 145 strani s slikami. Cena \$1.—

Knjiga o dostojnem vedenju
111 strani. Cena 50 centov

Mlekarstvo
Spisal Anton Pevc. 8 slikami, 108 strani. — Knjižica za mlekarje in farmerje v splošno. Cena 50 centov

Obrotno knjigovodstvo
258 strani, ezana. — Knjižica je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno knjigovodstvo ter telesovodarstvo. Cena \$1.—

Ako naročite knjigo, priložite k naročilu U. S. oziroma Canadian Money Order za omenjeno svoto. Manjše svote, lahko pošljete v U. S. z ramkami po 2. oziroma 3 cente.